



# ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

## Національного

### еколого-натуралістичного центру



**У НОМЕРІ:**

<b>Всеукраїнський форум юних екологів «Збережемо рідний край» (УДЦ «Молода гвардія»)</b>	<b>3</b>
<b>Напередодні Дня матері</b>	<b>8</b>
<b>КЗ «Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді» ДОР проведено операцію «ОБЕЛІСК»</b>	<b>10</b>
<b>Птахи прилетіли – на крилах весну принесли</b>	<b>11</b>
<b>Ювенальна поліція днями завітала в ЗОЕНЦ, юннати були в захваті</b>	<b>13</b>
<b>Учасників збору «Золотий нарцис» долина зустріла піком цвітіння квітки з легенди</b>	<b>15</b>
<b>Всеукраїнські збори «Позашкільна освіта в умовах децентралізації»</b>	<b>17</b>
<b>Всеукраїнський конкурс з квітникарства та ландшафтного дизайну «Квітуча Україна»</b>	<b>20</b>
<b>Всеукраїнський ЕСО-НАСКАТОН-2019 за темою «Технологічні рішення в органічному сільському господарстві»</b>	<b>21</b>
<b>Ленд-арт весна 2019</b>	<b>23</b>
<b>Юні лісівники з Кіровоградщини стали кращими на національному відборі Міжнародного конкурсу «Молодь у лісах Європи»</b>	<b>25</b>
<b>Всеукраїнський проект «Турбота молоді тобі, Україно!»</b>	<b>26</b>
<b>Всеукраїнський семінар-практикум для заступників директорів закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку</b>	<b>28</b>
<b>Всеукраїнська школа методиста закладу позашкільної освіти</b>	<b>31</b>
<b>XIV Всеукраїнський конкурс дослідницько-експериментальних робіт з природознавства «Юний дослідник 2019»</b>	<b>33</b>
<b>VII Всеукраїнський експедиційно-польовий збір команд юних зоологів</b>	<b>35</b>
<b>Анонс</b>	<b>38</b>

## Всеукраїнський форум юних екологів «Збережемо рідний край» (УДЦ «Молода гвардія»)

Всеукраїнський форум юних екологів в рамках IV екологічної зміни «До кришталевих джерел» талановитих та обдарованих дітей – переможців Всеукраїнських конкурсів - традиційний весняний захід, який проводиться Міністерством освіти та науки України, Міністерством соціальної політики України, Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді, Одеським обласним гуманітарним центром позашкільної освіти та виховання та Українським дитячим центром «Молода гвардія» на базі Українського дитячого центру «Молода гвардія».

В рамках форуму з 14 по 17 травня 2019 року було заплановано чотири тематичні дні з проведенням пізнавальних екологічних заходів, а саме: природоохоронний квест «Зелений фургон», командна гра «День лісу», «День клімату» на базі Одеського державного Екологічного університету та командний конкурс «День Чорного моря». Цього року у форумі взяли участь 129 юних екологів з усіх куточків нашої України.

В **перший день** форуму відбулося урочисте відкриття та природоохоронний квест «Зелений фургон» (квест був розроблений та підготовлений педагогами еколого-натуралістичного підрозділу Одеського обласного гуманітарного центру позашкільної освіти та виховання). На початку урочистого відкриття під державний Гімн України був внесений державний прапор України, потім представники кожної області внесли прапори своїх регіонів. Учасників форуму привітав директор Одеського обласного гуманітарного центру позашкільної освіти та виховання Макошій Дмитро Іванович та директор табору «Сонячний» Морозова Віра Сергіївна. Ведучий представив журі квесту, розповів про зміст завдань станцій та правила проходження дистанції. Юні екологи, які базуються у таборі «Сонячний», були розподілені на 16 різновікових команд. Кожна команда мала свою назву та девіз. Команди на старті отримали маршрутний лист, де, в певному порядку, «закодовано» маршрут проходження квесту. Під час командної гри учасники пройшли 16 станцій, які включали завдання за кількома блоками: ботаніка, зоологія, енергозбереження, народознавство, геральдика, туризм, рухливі ігри та студії «Танцюють всі!», «Еко-талант шоу», «Одеса-мама». Станції були розташовані по всій території Українського дитячого центру «Молода гвардія». На кожній станції були керівники, які оцінювали правильність виконання завдань та заносили отримані

бали в маршрутні листи. На проходження кожної станції командам надавалось не більше 7 хвилин. Завдання квесту були цікавими та творчими як для дітей молодшого віку так і підлітків. Діти з натхненням брали участь у змаганнях, конкурсах та естафетах, що не помітили як 3 години квесту швидко промайнули. Після закінчення підведення підсумків квесту керівниками станцій, журі підвело загальні підсумки та визначило переможців квесту. Ними стали: команди «Їжачки» (172 бала) - I місце, «Екологи» (166 балів) - II місце, «Гепард» (163 бала), «Торнадо» (162 бала) та Еко-лампочка (162 бала) - III місце. Найбільші бали учасники квесту отримали на станціях «Зоологічний жарт» та «Зелена аптека».



**Другий день** розпочався на базі кіно-концертного залу Українського дитячого центру «Молода гвардія». Відкриття цього дня розпочалось з виставки кращих малюнків та фоторобіт, що були представлені на обласних етапах Всеукраїнських конкурсів «Зоологічна галерея», «Гуманне ставлення до тварин» та фестивалю юнацької творчості «В об'єктиві натураліста» цього навчального року. Потім за програмою дня, відбулася командна гра «День лісу». Командну гру для форумчан провели представники Одеського еколого-натуралістичного центру «Афаліна». В грі брали участь 20 різновікових команд, яким предстала нагода продемонструвати свої знання в галузі лісів України (рослинного, пташиного та тваринного світу). На початку гри всі команди заявили назву своєї команди та девіз. Тести, ребуси, фото питання, письмові відповіді на запитання – різноманітні форми завдань тримали учасників в тонусі протягом всієї гри. Найбільшу активність та обговорення відповіді визвав конкурс «Ребус», де у вигляді ребусу були зашифровані назви тварин. За результатами роботи журі III та II місця посіло по 3 команди. Тільки 1 команда набрала майже максимальну кількість балів, та посіла I місце у грі.



**Третього дня** продовжився IV Всеукраїнський форум юних екологів України. Юні екологи, учасники Всеукраїнського форуму, відвідали Одеський державний екологічний університет. Учасників форуму щиро привітали викладачі університету, які розповіли про діяльність університету та новітні технології, які активно використовуються у навчанні студентів. Дітям провели екскурсії-практикуми по лабораторіях університету. Учасників форуму поділили на 2 групи молодшу – діти 7-12 років, та старшу – діти 13-17 років. Молодшу групу ознайомили з новим сучасним обладнанням та напрямками діяльності науково-дослідницьких лабораторій: лабораторія водних біоресурсів та аквакультури, метеомайданчик. Також діти взяли участь у тренінгах «Мінеральні ресурси України» та «Лікарські рослини». Після цього молодші учасники форуму зіграли у вікторину «Від яблука до атома». Після перегляду відеоролика «Прогулять школу ради клімата – сохраним мир, изменим правила. Грета Тунберг» діти виготовили протестні плакати та взяли участь у флешмобі щодо збереження клімату на Землі.



Завершальним конкурсом Всеукраїнського форуму юних екологів в Українському дитячому центрі «Молода Гвардія» стала командна гра «Чорне море», яка була проведена Одеським обласним гуманітарним центром позашкільної освіти та

виховання. У заході взяли участь 12 різновікових команд юних екологів. Гра складалася з 2-х етапів та 4-х завдань.

На першому етапі гри команди розділилися на 3 експертні групи, капітани команд отримали завдання та протягом заданого часу групи одночасно вирішували завдання.

Першим завданням гри стала «Географічна вікторина» - учням потрібно було знайти відповідні контури країн-сусідок, що розташовані по берегах Чорного моря та розмістити їх на карті-схемі, а також знайти відповідні стяги та пари у національних костюмах країн-сусідок. Картки-завдання містили 4 питання щодо географії Чорного моря, на які необхідно було знайти правильну відповідь.



Другим завданням був конкурс «Знавці Чорного моря» - юні екологи працювали з картками-завданнями, де необхідно було позначити вірну відповідь. Питання були на знання особливостей біології та екології Чорного моря.

Третій конкурс листівок «Вітаємо вас на Чорному морі!». На листівці діти відтворювали тему охорони та збереження Чорного моря, раціонального використання його ресурсів, правил поведінки під час відпочинку на морі.



Другий етап гри – творче завдання для всіх команд на тему «Ми любимо Чорне море». На березі моря діти створювали композицію з піску та природних матеріалів на морську тематику, а також презентували творчо перероблену або складену нову пісню про Чорне море. Діти проявили велику творчу винахідливість та завзятість, і за відведений час всі 12 команд підготували дружні та неповторні виступи. Оцінювалася командна робота, злагодженість виконання та компонент творчості. Переможцями стали 3 команди, «Екотайм №2» (60,7 балів) – I місце, «Екозахисники» (59,6 балів) – II місце та «Веселі діти» (59,1 бал) – III місце.



Під час заходів в рамках Всеукраїнського форуму юних екологів IV екологічної зміни «До кришталевих джерел» талановитих та обдарованих дітей – переможців Всеукраїнських конкурсів діти отримали комунікативні навички: вміння працювати в команді та приймати рішення; виховувати спостережливість, увагу та витримку; чітко будувати свою відповідь; повагу до навколишнього середовища; вести здоровий спосіб життя та збагатили свої знання в різних галузях знань.

22 травня ц.р. відбулося урочисте закриття Всеукраїнського форуму юних екологів. Всіх форумчан було нагороджено грамотами по результатах змагань, що відбувалися під час проведення Форуму. Зі словами напуття виступив Директор Одеського обласного гуманітарного центру позашкільної освіти та виховання Макосій Дмитро Іванович та Директор табору «Сонячний» дитячого центру «Молода гвардія» Морозова Віра Сергіївна, що гостинно прийняли юних екологів зі всієї України.



Творчі подарунки від вожатих, радість від перемог, танці, посмішки, дружні обійми, та легкий сум на передодні розставань – таким було закриття Всеукраїнського форуму юних екологів 2019 року.



## Напередодні Дня матері

Майстер-класу передувала презентація, яка розповіла про історію свята, яке щороку відзначається у другу неділю травня. День матері традиційно святкують в Європі, в США, в країнах Азії. І така велика його популярність цілком зрозуміла, оскільки споконвіку мама – найдорожча та найрідніша людина для кожного. Мама присвячують життя своїм дітям, жертвуючи всім заради їх щастя.

Чому саме в другу неділю травня? Бо це місяць Пречистої Діви Марії, яка благословила у хресну путь свого єдиного сина – Спасителя людства. До Матері Божої звертаються християни, просячи заступництва і допомоги. У травні, коли природа Мати виряджає свою доню Землю в пишному вбранні весняних квітів у дорогу життя, праці й радості, люди висловлюють подяку материнській самопожертві і відзначають День Матері.





Вперше організувала День Матері американка із Філадельфії Анна Джарвіч у 1910 році. Після першої світової війни це свято почали відзначати у Швеції, Норвегії, Данії, Німеччині, Чехословаччині. Серед української громади День Матері вперше влаштував Союз українок Канади в 1928 році. Наступного року вономандрувало вже Львовом. Ініціатором урочистостей була редактор тижневика „Жіноча доля” Олена Кисилевська. З 1990 року завдяки зусиллям громадських організацій, зокрема Союзу українок, свято Матері відзначається в Україні.

Жінка споконвіку вважалася берегинею домашнього вогнища та сімейного затишку. Для українців образ Матері триєдиний. Любов до рідної неньки переросла у глибоку пошану до Матері Божої, яка завжди є покровителькою українців та втілює неугасиму палку любов до Матері-Батьківщини.

„Необхідно завжди, не тільки у цей день з великою синівською вдячністю ставитися до своїх Мам, пам'ятати про рідну домівку, поважати всіх жінок, адже вони також чиїсь матусі, наголосив на святі директор Закарпатського екоцентру Олександр Геревич – Сьогодні свою вдячність можете висловити через допомогу по господарству, а також, привітавши подарунком, виготовленим власними руками. Повірте, вашим мамам це буде надзвичайно приємно. І подякуйте їм за вас від нашого педагогічного колективу”



Тому захід, який проводився в ЗОЕНЦ 7 травня, продовжився майстер-класом, де юннати виготовляли вітальні листівки, якими привітають своїх мам у День свята, в неділю.

Окрасою листівки стали весняні квіти, які вихованці старанно і якісно виробляли з кольорового паперу, прислуховуючись до порад керівників заходу – педагогів організаційно-масового відділу Оксани Кремінь та Мирослави Вайди.



Організатори свята сподіваються, що дитячі листівки, зроблені з любов'ю і від душі, стануть найкращим подарунком рідним матусям та бабусям. А самі діти отримали весняний настрій та велике задоволення від своєї роботи.

Юннатам також продемонстровано повчальний відеоролик: „Притча про Маму...”. А вихованка гуртка Марина Повханіч прочитала всім присутнім вірш: „Молитва Матері”. Тож із святом Вас, наші рідні матусі!

Нехай ваші діти цінують, люблять вас та дають те тепло, яке повсякчас отримують від вас.

## **КЗ «Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді» ДОР проведено операцію «ОБЕЛІСК»**

07 травня 2019 року найактивнішим юннатам гуртка «Юні квітникарі» комунального закладу освіти «Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді» (директор Педан Ю. Ф.) було надано почесне право вшанувати пам'ять загиблих у роки Другої світової війни воїнів екіпажу бронепоезду, могила яких розташована на території залізничного вокзалу «Південий» м.Дніпро.



Багато років юннати доглядають та впорядковують цей меморіал, а сьогодні поклали до могили загиблих героїв квіти, що виростили на території екологічного центру.

Хвилиною мовчання юннати вшанували подвиг воїнів.

## Птахи прилетіли – на крилах весну принесли

7 квітня 2019 року у комунальному закладі «Кіровоградський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» відбувся виховний захід «Подаруй пташині радість», який традиційно проходить на весні присвячений Міжнародному дню птахів (**International Birds Day**). На заході були присутні учні навчально-виховного об'єднання № 3 «Спеціальна загальноосвітня школа I-III ступенів – дитячий садочок».



Міжнародний день птахів проходить щороку в рамках програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера» і не випадково його

відзначають саме в квітні. 1 квітня 1906 року була підписана Міжнародна конвенція з охорони птахів. День птахів – це не лише річниця Конвенції, а й час повернення пернатих з вирію. Вперше цей день як масове дитяче свято стали проводити в Сполучених Штатах Америки. Організатором був вчитель з містечка в штаті Пенсільванія. Незабаром його підтримала одна з популярних газет «Пітсбурзька телеграфна хроніка», що почала популяризацію Дня птахів.

Птахи – справжня окраса природи. Вони чарують нас розмаїттям свого оперення, цікавою поведінкою та чудовим співом.

Птахи оспівуються багатьма народами світу. Про них складають вірші, загадки, легенди, казки. Вони є символами різних країн та народів.



Птахи – прикрашають діброви, луки, степи, ліси, парки і сади. Пернаті можуть підніматися вище хмар, перелітати через пустелі і моря. Це наші помічники, захисники наших лісів, полів, городів від шкідників.

Учні під час заходу переглянули презентацію «Птахи рідного краю». Ознайомившись із різноманітністю птахів з'ясували причини поширення цього класу в природі, розкрили риси пристосованості різних груп птахів до умов середовища, визначили їх роль в екосистемах.

Продовжуючи українські традиції школярі з великим бажанням взяли участь у майстер-класі «Паперовий птах». Виготовлені білосніжні птахи розвішали на території закладу.

Учні з великим бажанням долучились до акції «Посади дерево» висадивши тую західну в дендрарії.

Під час екскурсії закладом ознайомились з маршрутом екологічної стежини, відвідали теплицю, дендрарій, НДЗД та «Сад запахів».

Кожен повинен усвідомити, що птахи – наші справжні друзі й помічники, і відповідно ставитися до них.

«Людина не повинна соромитися цікавості, яку пробуджує в ній природа», – писав відомий нідерландський натураліст Ніколас Тінберген. Звичайно, не повинна, тим більше, що задовольнити цікавість, про яку він говорить, досить легко. Адже для цього не треба летіти у якісь екзотичні заморські краї. Незвичайне – поряд. Воно навколо нас. Треба тільки захотіти зустрітися з ним. І тоді відбудеться чудо. Чудо відкриття. Свого, власного, самостійного.

Кожен повинен усвідомити, що птахи – наші справжні друзі й помічники, і відповідно ставитися до них.



## Ювенальна поліція днями завітала в ЗОЕНЦ, юннати були в захваті

В рамках програми Десятиліття дій з безпеки дорожнього руху 2011-2020 рр. в усьому світі проводяться Тижні безпеки дорожнього руху, щоб привернути увагу суспільства до проблеми смертності та травматизму на дорогах, а найголовніше, знайти шляхи її вирішення.

З метою посилення профілактичної та роз'яснювальної роботи, підвищення рівня культури поведінки дітей на дорогах та закріплення знань Правил дорожнього руху 8 травня в Закарпатському еколого-натуралістичному центрі відділом організаційно-масової роботи організована зустріч з працівниками патрульної поліції та соціальних служб.

Відомо, що найдорожчий скарб людини – це її власне життя і здоров'я. Незнання або невміння дотримуватися певних правил часто призводить до втрати не тільки здоров'я, а й навіть

найдорожчого – життя. З кожним роком зростає інтенсивність автомобільного руху. А це, в свою чергу, збільшує відповідальність усіх учасників дорожнього руху: водіїв, пішоходів, пасажирів. Тому, щоб зберегти своє здоров'я та життя, потрібно завжди чітко дотримуватись встановлених Правил дорожнього руху.



Старший інспектор з ювенальної превенції Ужгородського ВП ГУНП в Закарпатській області Косенко Світлана Сергіївна ознайомила всіх присутніх з історією виникнення Правил дорожнього руху та необхідністю їх дотримання. Цікавинкою стала інтерпретація значень дорожніх знаків щодо шкільного життя та продемонстрований цікавий відеофільм.

Юрист-консультант Форкош Павло Томошович з Ужгородського міського центру соціальної служби, сім'ї, дітей та молоді розповів про правильну поведінку дітей на дорозі.



Працівники патрульної поліції м. Ужгорода Корнута Ігор Михайлович, Стрічко Анастасія Юріївна зупинились на роботі патрульної служби міста. Показали юннатам предмети захисту громадського порядку та способи затримання правопорушників. Юннати мали змогу ознайомитись з транспортним засобом патрульної служби, з його функціями та можливостями. Патрульні

детально пояснили вихованцям значення світлових та звукових сигналів, а також дали можливість зробити фото на пам'ять.

До речі Анастасія Стрічко із задоволенням відвідала екоцентр, оскільки ще будучи школяркою, сама залюбки займалася в натуралістичному гуртку.

Завершився захід поблизу поліцейського авто, від якого діти були в захваті і могли побути в ролі патрульного.

Отже зустріч з працівниками міської поліції для гуртківців ЗОЕНЦ стала пізнавальною, інформаційною, змістовною і незабутньою. Юннати отримали багато нових вражень та знань з питань безпеки і правил дорожнього руху, які будуть з користю використовувати у реальному житті.

Без сумніву, проведена робота сприятиме попередженню правопорушень, а можливо, навіть, слугуватиме для вибору майбутньої професії.

## **Учасників збору «Золотий нарцис» долина зустріла піком цвітіння квітки з легенди**

Кожного року юні натуралісти Закарпаття збираються на традиційний збір юннатів «Золотий нарцис», який проходить у Хустській філії поблизу однієї з перлин Закарпаття – знаменитої Долини нарцисів. Цьогоріч захід проходив 11 травня і зібрав більше півсотні юннатів-учасників з Ужгорода, Хуста та Іршавського району.



Ця невеличка ділянка в заплаві річки Хустець є унікальним ботанічним об'єктом Карпатського біосферного заповідника, в якому охороняється один з останніх в Європі рівнинних осередків високогірного нарцису вузьколистого.

За науковими дослідженнями ця чарівна долина – рефугіум з'явилася ще у післяльодовиковий період.

А легенда про долину розповідає, як подарував якомсь молодий гончар князевій дочці дивну вазу, на якій, наче живі, сяяли білі нарциси. Недогледів князь доньку, спалахнуло між князівною та гончарем палке кохання. Бідним був той хлопець. Князь розлютився і полетіла з гори незвичайна ваза, розбилась на дрібні скалки та всіяла рясним дощем долину, де зустрічались закохані. На ранок, на місці дрібних скалок, розквітли білосніжні нарциси. Так утворилась Долина нарцисів, гарна казка та унікальне за красою місце в Карпатах.



Усі учасники збору мали можливість помилуватись нарцисом вузьколистим та почути цікаві розповіді юннатів-екскурсоводів, гуртківців Хустського районного еколого-туристичного центру учнівської молоді, про історію Долини, її рослинний та тваринний світ, інші рідкісні квіти, занесені до Червоної книги України, які проростають тут.

Збір відкрив директор Закарпатського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Олександр Геревич. Також вітали учасників збору Василь Регуш – провідний інженер відділу науково-дослідної роботи та міжнародної співпраці Карпатського біосферного заповідника; Олександр Навроцький – начальник ПНДВ „Долина нарцисів”; Надія Вербицька – директор Хустського еколого-туристичного центру учнівської молоді; Андрій Мигаль – кандидат біологічних наук, викладач кафедри лісівництва географічного факультету УЖНУ та Світлана Шох – член президії ГО “Закарпатське обласне товариство охорони природи”.

Згідно з програмою збору під час екологічних квестів команди, кожна з 9 юннатів, змагалися на п'яти майданчиках: “Червона книга України”, “Чарівний світ природи України”, “Екотуризм”, “Орнітофауна Закарпаття”, “Допомога туристу”.



А юннати-художники насолоджувались “дотиком” до природи, для них організували пленер.

Всі учасники збору не лише милувалися красою та ароматом нарцисів, а й обмінялись досвідом роботи, показували кращі свої роботи на виставці, а також змагалися в конкурсах, демонструючи змістовні знання з біології, екології, природознавства, охорони навколишнього природного середовища, обізнаність з проблемами довкілля та шляхами їх вирішення.

За наслідками перегонів переможці конкурсів нагороджені грамотами Закарпатського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді та цінними подарунками.



## **Всеукраїнські збори «Позашкільна освіта в умовах децентралізації»**

Відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 11.03.2019 р. № 24-14-22 «Про участь у відкритих зборах», Міністерство освіти і науки України спільно з ГО «Спілка освітян України» та Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді МОН України 15 травня 2019 року провели відкриті Всеукраїнські збори керівників органів управління у сфері освіти об'єднаних територіальних громад, представників обласних еколого-натуралістичних центрів (станцій юних натуралістів), регіональних закладів позашкільної освіти на тему: «Позашкільна освіта в умовах децентралізації».

Мета заходу: обговорення стратегії розвитку позашкільної освіти, дієвість нових форматів позашкілля в умовах децентралізації.



З вітальним словом виступили:

- Вербицький Володимир Валентинович – директор Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Міністерства освіти і науки України, доктор педагогічних наук, професор, академік Академії наук вищої освіти, Голови Всеукраїнської громадської організації «Спілка освітян України»;
- Констанкевич Ірина Мирославівна – голова підкомітету з питань позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти та освіти дорослих Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти;
- Кучер В'ячеслав Анатолійович – заступник голови Київської обласної державної адміністрації;
- Рогова Віра Борисівна – директор департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації;
- Пилипенко Володимир Пилипович – голова Політради Партії «Відродження»;
- Петров Олег Володимирович – голова правління УМАКО «Сузір'я»;
- Яцков Сергій Васильович – виконуючий директор УМАКО «Сузір'я»;
- Завалевський Юрій Іванович – виконуючий обов'язки директора Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти», доктор педагогічних наук, професор;
- Биковська Олена Володимирівна – президент Міжнародної асоціації позашкільної освіти, завідувач кафедри позашкільної освіти Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України;
- Неділько Сергій Вікторович – директор Українського державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді з патріотичного виховання.



У роботі відкритих Всеукраїнських зборів взяли участь 130 учасників з 20 областей України: Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Луганської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької, Черкаської, Чернігівської).

Під час відкритих зборів обговорювалися стратегії розвитку позашкільної освіти, нового формату існування позашкілля в умовах децентралізації. А саме:

- перспективи розвитку позашкільної освіти в умовах реформування системи освіти, децентралізації та суспільних викликів;
- збереження та розширення мережі закладів позашкільної освіти в умовах децентралізації;
- шляхи співпраці органів влади, освітніх, наукових і громадських організацій у вирішенні нагальних проблем позашкільної освіти;
- матеріально-технічне забезпечення та фінансування позашкільної освіти;
- взаємодія інститутів громадянського суспільства і закладів позашкільної освіти;
- позашкільна освіта: призначення й доступність у найближчій перспективі.



## Всеукраїнський конкурс з квітництва та ландшафтного дизайну «Квітуча Україна»

З 14 по 16 травня 2019 року Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді провів фінальний етап Всеукраїнського конкурсу з квітництва та ландшафтного дизайну «Квітуча Україна». За перемогою до Києва приїхали 12 команд – переможців відбіркового етапу конкурсу. Кожна з команд представила свій проект в рамках конкурсу. Це були чудові виступи – презентації представлених на конкурс проектів з квітництва та ландшафтного дизайну. На наступний день відбулася практична частина конкурсу, під час якої учасники втілювали презентовані проекти клумб та ландшафтних композицій. Втілення проектів стало не менш красивим і творчим. Всі команди – учасниці створили прекрасні квітники, використавши цікаві ідеї та практичні навички.



За підсумками роботи журі конкурсу було визначено переможців. Найбільшу кількість балів та заслужену перемогу отримала команда вихованців гуртків «Флористика» та «Юні квітникарі» еколого-натуралістичного відділу (керівник: Пузєєва Світлана Миколаївна) Харківського обласного палацу дітей та юнацтва з проектом «Магічний сад».

Всеукраїнський конкурс з квітництва і ландшафтного дизайну «Квітуча Україна» пройшов яскраво і цікаво. Це було справжнє свято творчості і краси!



## **Всеукраїнський ЕСО-НАСКАТОН-2019 за темою «Технологічні рішення в органічному сільському господарстві»**

14-16 травня 2019 року у Херсонській області відбувся фінальний етап Всеукраїнського ЕСО-НАСКАТОН-2019 за темою «Технологічні рішення в органічному сільському господарстві». Організатори заходу Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді (директор Володимир Вербицький), комунальний заклад «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради (директор Ельвіра Вітренко), Хмельницький обласний Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (директор Василь Климчук).



В заході прийняли участь 40 талановитих дослідників-винахідників, 20 педагогів – керівників наукових проектів з 12 областей України. Допомогали дітям у створенні проектів та оцінювали стартапи 11 членів журі – менторів, досвідчених

фахівців, представників різних наукових установ та організацій України.

Велика подяка керівництву Херсонської області за вітання учасників, а саме: першому заступнику голови Херсонської обласної ради Василю Зеленчуку, директору Департаменту освіти, науки та молоді Херсонської обласної державної адміністрації Євгену Криницькому.

Щирий прийом забезпечили ректори вищих навчальних закладів: ректор державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет» Юрій Кирилов, ректор Херсонської державної морської академії Василь Чернявський.

Окрасою заходу стали дитячий театр сучасного танцю «Тріумф» (художній керівник Вероніка Мицишина), юний саксофоніст Артем Тригуб та духовий оркестр курсантів Морської академії (керівник Олександр Кузьменко).



Для учасників були проведені незабутні виїзні навчально-пізнавальні екскурсії:

- виробництво органічного біопрепарату «Біо-гель» (директор Сергій Осипенко);
- Інститут зрошуваного землеробства НААН України (директор Раїса Вожегова);
- виробничо-експериментального Дніпровського осетрового рибовідтворювального заводу імені Академіка С.Т. Артющика (директор Віталій Плутатарев).

Учасники Хакатону мали змогу ознайомитися з неповторною природою Херсонської області під час екскурсії плавнями Дніпра на катері та в комплексі зеленого туризму «Чумацька криниця» (директор Андрій Книга).

Під час захисту командних проектів команди учасників продемонстрували справжні винаходи та креативні рішення щодо екологізації процесу сільськогосподарського виробництва.



За рішенням членів журі – менторів переможцями Хакатону стали учасники команди №9, що розробили проект «Смарт-технології в сільськогосподарському виробництві»: Белоус Олег, Іваницький Олексій, Ряхин Владислав, Брусило Катерина представники Херсонської, Житомирської, Одеської та Чернігівської областей.

Гран-Прі виборів учень Херсонського фізико-технічного ліцею Белоус Олег.

Призери та переможці отримали подарунки, а кожен учасник – іграшковий кавунчик, що став брендом заходу. Від інституту «Текмаш» (директор Сергій Осипенко) кожен учень отримав біологічне добриво «Біо-гель».

Наступний молодіжний Хакатон відбудеться в Хмельницькій області.

Тож вітаємо всіх та бажаємо подальших успіхів!

## Ленд-арт весна 2019

З 14 по 16 травня 2019 року у Національному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді МОН України відбувся Всеукраїнський еколого-мистецький фестиваль «Ленд-арт весна 2019».

Фестиваль проводився з метою виховання бережного ставлення до природи, виявлення вмінь і таланту у створенні незвичайних садово-паркових скульптур екологічного спрямування, пошуку креативних дизайнерських ідей, посилення профорієнтаційної роботи, заохочення молоді до покращення стану міського природного середовища.



На території дендропарку «Юннатський» в рамках конкурсної програми фестивалю юні майстри разом із своїми керівниками виконували творчі роботи по заздалегідь підготовленим ескізам.

На конкурс були представлені такі мистецькі проекти:

1. «Равликове щастя». Автор – Шмата Надія, м.Миколаїв.
2. «Вівці мої, вівці». Авторський дует – Мжень Тася та Костик Даніела, м.Ужгород.
3. «Погляд у Вічність». Автори – Міщук Діана і Цюпер Ольга, м.Івано-Франківськ.
4. «Вічність» та «Лісовий дух». Автор – Дроздовський Євгеній, м.Конотоп Сумської області.
5. «Симфонія Полісся». Автори – Батюк Анна і Потапенко Олена, м.Чернігів.
6. «Весняними доріжками». Колектив авторів – Драженко Олександра, Прокопенко Єлізавета, Рижих Марія, м.Харків.



Згідно із програмою Фестивалю, учасники та керівники делегацій обмінювались досвідом з питань ландшафтного дизайну з відомим спеціалістом європейського рівня цього профілю – Галиною Дюговською. Галина Володимирівна – член Спілки художників України, Спілки дизайнерів, мистецтвознавець, заслужений працівник культури України.



Завідувач Школи народних ремесел НЕНЦ Федоров Валерій Євгенович поділився досвідом минулих років щодо проведення подібних мистецьких заходів за співпраці зі Спілкою художників України. Були оглянуті та прокоментовані кращі арт-об'єкти, прикрашають парк «Юннатський» та привертають захоплені погляди відвідувачів.

## **Юні лісівники з Кіровоградщини стали кращими на національному відборі Міжнародного конкурсу «Молодь у лісах Європи»**

14 травня 2019 року в Державному агентстві лісових ресурсів України за підтримки Товариства лісівників відбувся національний відбір Міжнародного конкурсу «Молодь у лісах Європи» (YPEF).

Під час заходу було проведено тестування на знання лісового господарства України англійською мовою, перевірку вміння розуміти текст лісівничої тематики й тест на вміння спілкуватись англійською.



Найсильнішою у завзятій боротьбі стала команда з Кіровоградщини. Це Юлія Крижанівська, вихованка учнівського лісництва «Підсніжники» на базі Голованівського ліцею імені Т. Г. Шевченка Голованівської районної ради (керівник Куляєва Н. Ю.), Вікторія Балабушка, випускниця учнівського лісництва «Зелена планета» на базі комунального закладу «Компаніївське навчально-виховне об'єднання» Компаніївської селищної ради (керівник Полтавець С. В.) та Ірина Штундер, вихованка учнівського лісництва «Зелена планета» на базі комунального закладу «Компаніївське навчально-виховне

об'єднання» Компаніївської селищної ради (керівник Полтавець С. В.), які й представлятимуть Україну на міжнародному молодіжному конкурсі в Чехії.

Міжнародний конкурс «Молодь у лісах Європи» включає два етапи, перший з яких – відбір на національному рівні команди школярів (до 19 років), другий – змагання команд на міжнародному рівні.

У фіналі конкурсу в Чехії буде проведено три офіційних та один неофіційний конкурс. Офіційні конкурси – тестування на знання лісового господарства Європи, практичний конкурс на знання основ лісового господарства та підготовка презентації на задану лісівничу тему. Мова спілкування – англійська.

Нагадаємо, що вперше українська команда приєдналась до складу учасників YPEF у 2015 році. У Румунії юний лісівник Андрій Галушка із Червоно-Нерубаївського шкільного лісництва, яке діє на базі Підлісненської філії комунального закладу «Олександрівське навчально-виховне об'єднання № 2» Олександрівської районної ради, перебуваючи у складі збірної команди, посів I місце.

У 2016 році серед учасників Міжнародного змагання в Латвії Кіровоградщину представляла Діана Гусейнова, вихованка шкільного лісництва «Паросток», котре діє на базі спеціалізованої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 7 Світловодської міської ради.

## **Всеукраїнський проект «Турбота молоді тобі, Україно!»**

15 травня 2019 року Національним еколого-натуралістичним Центром спільно з Компанією «Syngenta» було проведено учнівську трудову акцію «Дослідницький марафон» Всеукраїнського проекту «Турбота молоді тобі, Україно!»



Метою акції було, залучення учнівської молоді до дослідницької та практичної роботи, здобуття знань, навичок в галузі сільського господарства та формування у юних громадян почуття соціальної відповідальності.



Учасники акції були вихованці Національного еколого-натуралістичного Центру учнівської молоді, учні Спеціалізованої школи № 2 ім. Д. Карбишева.

Під час заходу були проведені професійно-орієнтовані практикуми, де учні ознайомилися із сучасними технологіями вирощування овочевих культур, а також взяли участь у процесі закладання дослідів: розмічали дослідні поля та висаджували розсаду нових гібридів овочевих культур.



Тема дослідницької роботи: «Вивчення розсадного способу вирощування овочевих культур». Із учнями працювали представник Компанії «Syngenta» – Борисенко Богдан, старший науковий співробітник Інституту садівництва НААН України Трохимчук Анна Іванівна, керівник аграрним напрямом НЕНЦ – Пінчук Микола Олександрович та вчитель біології Спеціалізованої школи № 2 ім. Д. Карбишева Садова Тетяна Василівна.

Учні із допитливістю та захопленням виконали практичні завдання, а також виявили цікавість, що до майбутнього навчання за агробіологічним профілем. Під час акції старшокласники набули досвід проведення дослідницької роботи, що створило передумови для самовизначення в отриманні майбутньої професії.

## **Всеукраїнський семінар-практикум для заступників директорів закладів позашкільної освіти еколого- натуралістичного напрямку**

З 15 до 17 травня 2019 року на базі закладів позашкільної освіти Львівської області проводився Всеукраїнський семінар-практикум для заступників директорів закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку за темою: «Формування ключових компетентностей у вихованців творчих учнівських об'єднань закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку».



У заході взяли участь заступники директорів закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку з 20 областей України.

Організатори заходу:

- Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Міністерства освіти і науки України;
- Департамент освіти і науки Львівської облдержадміністрації;

- Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді».

Базами проведення заходу з відповідною тематикою презентації власного досвіду роботи в галузі позашкільної екологічної освіти і виховання були:

- комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» (в.о.директора О.І. Кульчицька). Тема круглого столу "Компетентнісний підхід до освітнього процесу як вимога сучасності".

- Дрогобицький регіональний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді (директор Р.В. Візер). Тема презентації «Екологічна освіта як інструмент формування суспільної екологічної свідомості».

- ОЗНЗ «Бібрська ЗОШ I-III ступенів ім. Уляни Кравченко» Перемишлянського району (директор Г.М. Островерха). Тема презентації: «Створення єдиного освітнього простору, як складової у формуванні екологічних компетентностей учнівської молоді». Платформа STREAM–освіти: фрагменти дослідницького проекту «Королева цвітів» - «правдешня флорофілка» Уляна Кравченко» (за участю вихованців творчих учнівських об'єднань ЛОЦЕНТУМ).

- НПП «Сколівські Бескиди» (директор В.П. Приндак). Тема презентації: «Використання освітнього потенціалу об'єктів природно-заповідного фонду області в системі еколого-біологічної освіти учнівської молоді».

- Еколого-просвітницький центр Крушельницького лісництва НПП «Сколівські Бескиди». Тема презентації: «Ігрові технології в освітньому процесі закладів загальної середньої та позашкільної освіти. Фрагмент екологічного квесту «Лісова мандрівка» (за участю вихованців клубу «Юні лісові рейнджери» Сколівської ЗОШ I-III ступенів та гуртка «Юні лісівники» КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ»).

- Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр (директор І.П. Антахович). Ознайомлення з досвідом роботи Центру.

Після знайомства з роботою ЛОЦЕНТУМ відбувся круглий стіл «Компетентнісний підхід до освітнього процесу як вимога сучасності», на якому підвели підсумки роботи семінару-практикуму та окреслили плани на перспективу.

Учасниками круглого столу були:

**Володимир Валентинович Вербицький**, директор Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України, доктор педагогічних наук, професор, академік

Національної академії наук вищої освіти України, Голова ГО «Спілка освітян України».

**Любомира Степанівна Мандзій**, директор департаменту освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації.

**Микола Павлович Козловський**, директор Інституту екології Карпат НАН України, член-кореспондент НАН України.

**Леонід Семенович Осадчук**, завідувач кафедри ботаніки, деревинознавства та недеревних ресурсів лісу Національного лісотехнічного університету України, доктор сільськогосподарських наук, голова ради Малої лісової академії.

**Ніна Іванівна Новикова**, завідувач кафедри природничо-математичної освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

**Острроверха Галина Михайлівна**, директор ОЗНЗ «Бібрська ЗОШ I-III ступенів імені Уляни Кравченко» Перемишлянської районної ради.

**Василь Петрович Репех**, головний спеціаліст відділу лісового господарства Львівського обласного управління лісового та мисливського господарства.

**Шпаківська Ірина Миронівна**, завідувач відділу екосистемології, кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник Інституту екології Карпат НАН України

**Андрій Олександрович Кийко**, директор Національного природного парку «Північне Поділля»

та заступники директорів обласних закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку України.

З вітальним словом до присутніх звернулася Любомира Степанівна Мандзій.

Засідання розпочалось з доповіді Вербицького Володимира Валентиновича. Володимир Валентинович наголосив про важливість впровадження інноваційних форм роботи. Зазначив, що інновації в освіті є закономірним явищем, динамічним за характером і розвивальним за результатами. Їх запровадження дозволяє вирішити суперечності між традиційною системою і потребами в якісно новій освіті.

Кульчицька Ольга Іванівна презентувала учасникам семінару-практикуму сучасні напрями діяльності Львівського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.



Загалом під час проведення круглого столу були обговорені актуальні проблеми щодо координації еколого-натуралістичної роботи в регіонах, розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти, оновлення її змісту, впровадження в навчально-виховний процес сучасних технологій, новітніх досягнень, оновлення програмно-методичного забезпечення позашкільної освіти, акцент на здійснення національно-патріотичного виховання в навчально-виховному процесі.

Учасники заходу констатували, що сьогодення вимагає від позашкільної освіти змін. Змін у змісті, розширенні пропозицій сучасних освітніх послуг, наданні допрофесійної освіти, модернізації і створенню сучасної матеріально-технічної бази тощо. Для збереження та подальшого розвитку позашкільної освіти важливо знаходити нові підходи, сучасні форми роботи, впроваджувати нові проекти, з урахуванням потреб суспільства, інтересів дітей та їх батьків в окремо взятому регіоні, місті, селищі. А це означає, що якість надання таких послуг повинна бути високою.

На завершення заходу педагоги поділилися враженнями та отримали сертифікати учасників Всеукраїнського семінару-практикуму.

## **Всеукраїнська школа методиста закладу позашкільної освіти**

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді з 21 по 22 травня ц.р. у м. Києві провів першу сесію Всеукраїнської школи методиста закладу позашкільної освіти.

Науковими керівниками проекту є Вербицький Володимир Валентинович, директор НЕНЦ, доктор педагогічних наук, професор та Боднар Оксана Степанівна, доктор педагогічних

наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Форма організації роботи школи – очна-дистанційна. Термін навчання – п'ять місяців; кількість сесій – чотири (дві сесії – очні, дві – дистанційні в он-лайн режимі).

Учасниками Всеукраїнської школи методиста стали педагогічно-позашкільники із різних регіонів України.



Для слухачів було прочитано цикл лекцій з теорії та практики управління аналітико-експертною діяльністю у сфері методичної служби, проведено тренінги з таких питань: «Освітні парадигми та їх специфіка. Зміна акцентів та підходів у системі управління освітою. Наукові основи методичного менеджменту», «Інноваційні форми у роботі методичного менеджменту», «Підготовка педагога до інноваційної діяльності. Критерії оцінювання інновацій», «Моделювання структури методичної компетентності», «Концептуальні засади науково-експериментальних пошуків у сфері методичної служби. Структура науково-дослідницької роботи. Методи дослідження», «Етико-педагогічні основи аналітико-експертної діяльності. Поняття про освітню експертизу, її гуманістичний і демократичний характер», «Технології оцінювання. Структура науково-методичної діяльності у сфері позашкільної освіти, пошук параметрів та формування індикаторів», «Розробка критеріїв оцінювання різних напрямів діяльності методичних служб позашкільної освіти за методикою проведення експертного оцінювання», «Організаційна культура закладу позашкільної освіти. Презентаційна діяльність закладу. Формування рішень і пропозицій для підвищення ефективності методичної роботи», «Моделювання рішень методичної ради закладу» тощо.



# XIV Всеукраїнський конкурс дослідницько-експериментальних робіт з природознавства «Юний дослідник 2019»

21-23 травня 2019 року в Національному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді відбувся фінальний етап XIV Всеукраїнського конкурсу дослідницько-експериментальних робіт з природознавства «Юний дослідник 2019».

Мета - формування пізнавальних інтересів у наймолодших юних дослідників, залучення до природоохоронної діяльності та створення умов для їх творчої самореалізації.

Участь у заході брали учні закладів загальної середньої та позашкільної освіти, здібні до науково-дослідницької діяльності в галузі природознавства.

Загалом у фіналі взяли участь представники з 23 областей та м. Києва. Було представлено 142 роботи (140 учасників), у секціях: «Я і природа», «Народознавство та краєзнавство», «Рослини навколо нас», «Тваринний світ», «Охорона здоров'я».



На час перебігу змагання працювало досвідчене журі, у тому числі науковці і науково-педагогічні працівники:

- Базиволяк Світлана Михайлівна, доцент кафедри технології у птахівництві, свинарстві та вівчарстві Національного університету біоресурсів і природокористування України, кандидат сільськогосподарських наук;
- Баранський Олександр Ростиславович, старший науковий співробітник Національного ботанічного саду імені М. М. Гришка, кандидат біологічних наук.

- Білоус Олена Петрівна, науковий співробітник Інституту гідробіології Національної академії наук України, кандидат біологічних наук.
- Гуцан Леся Андріївна, науковий співробітник Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, кандидат педагогічних наук.
- Колодько Інна Миколаївна, аспірант Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України.
- Первак Ігор Леонідович, доцент кафедри оперативної хірургії та топографічної анатомії Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, кандидат медичних наук.

Третьяк Тетяною Миколаївною, старшим науковим співробітником лабораторії психології творчості Інституту психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України, кандидату психологічних наук було проведено тренінг для керівників, за темою: «Розв'язування учасниками дослідницьких конкурсів творчих задач в ускладнених умовах». Відповідно до підсумкових протоколів переможцями визнано 16 учасників.

Переможцям вручені призи від Українського альянсу по боротьбі з підробками та піратством і патентно-правової компанії «Пахаренко і партнери».

Друге місце вибороли 26 робіт і відповідно третє місце – 35 робіт.

Призери та переможці матимуть можливість отримати путівки в ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія» на профільну зміну восени 2019 року.



## VII Всеукраїнський експедиційно-польовий збір команд юних зоологів

Відповідно до Плану всеукраїнських і міжнародних організаційно-масових заходів з дітьми та учнівською молоддю з 21 по 23 травня 2019 року у Черкаській області пройшов VII Всеукраїнський експедиційно-польовий збір команд юних зоологів.

Організаторами збору у 2019 році виступили Міністерство освіти і науки України, Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, комунальний заклад «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради», Канівський природний заповідник.



У заході взяли участь 16 команд учнівських делегацій з числа учасників науково-дослідних експедицій, зоологічних практик, екскурсій з практичним досвідом роботи із зоології Вінницької, Дніпропетровської, Волинської, Запорізької, Закарпатської, Івано-Франківської, Полтавської, Кіровоградської, Львівської, Рівненської, Сумської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернігівської областей.



Під час реєстрації кожний учасник збору отримав папку з робочими матеріалами: програму заходу, робочий щоденник, буклет комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з

обдарованими дітьми Черкаської обласної ради», ручку, значок заходу.

На урочистому відкритті заходу чудовий настрій присутнім подарували вихованці зразкової вокальної студії «Карамелька» та учасниця всеукраїнських та міжнародних вокальних конкурсів, представник Черкаської області на Зборі Каріна Рідченко.

Валерій Данилевський, начальник управління освіти і науки Черкаської облдержадміністрації, звертаючись до присутніх, подякував молоді за небайдужість до питання охорони навколишнього середовища та висловив впевненість у тому, що перебування на Черкащині буде корисним та змістовним. Також до побажань успіху юннатам долучилися заступник міського голови Черкас Ігор Волошин, директор КЗ «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» Людмила Давиденко, методист відділу екології Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Олена Івасюнько, директор Навчально-наукового інституту природничих та аграрних наук Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького Максим Гаврилук, методист лабораторії природничо-математичних дисциплін КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради» Любов Даниленко.



Команди звітували про свою роботу захищаючи перед вельмишановним журі свої науково-дослідницькі проекти за результатами експедицій, походів, польових практик своєї області.

Була організована фотовиставка «Дивовижна фауна України», яка теж була відповідним чином оцінена журі.

Польові дослідження та зоологічні практикуми з орнітології, ентомології та охорони дикої природи з юними дослідниками провели провідні науковці Канівського природного заповідника. Для юннатів був організований зоологічний квест, по завершенню якого виконувались завдання у індивідуальних польових щоденниках.

Крім навчально-звітних заходів для молоді та керівників були організовані цікаві пізнавальні екскурсії по містах Черкаси та Канів з відвідуванням Черкаського краєзнавчого музею, Музею Кобзаря, Черкаського зоопарку. Юннати відвідали «Тарасову гору» в річницю перепоховання великого кобзаря, шанобливо поклали квіти до могили поета.

Переможці експедиційно-польового збору за I, II та III місце були нагороджені грамотами та медалями. Володарем Гран-Прі та переможного кубка стала команда юних зоологів Волинської області.



**Анонс**  
**у наступному номері:**

- Всеукраїнський форум юних натуралістів у Міжнародному дитячому центрі «Артек»
- Фінальний етап Всеукраїнського юнацького фестивалю «В об'єктиві натураліста – 2019»
- Всеукраїнський зліт юних дослідників-природознавців
- Всеукраїнський збір лідерів дитячого екологічного парламенту та представників юнацьких секцій
- Всеукраїнські GLOBE Ігри – 2019



*Швидко і зручно...*

*В будь-якому поштовому відділенні Ви можете передплатити собі, своїм рідним та друзям у подарунок наш науково-художній журнал для дорослих та дітей «Паросток» за передплатним індексом **74561**.*

*Журнал виходить щоквартально.*

*Видання допомагає збагнути таємниці природи, гармонію стосунків людини і довкілля.*

**Бажаючі можуть надсилати свої статті на електронну адресу: [redakciya\\_parostok\\_nenc@ukr.net](mailto:redakciya_parostok_nenc@ukr.net)**

**Контакти:**

**Національний еколого-натуралістичний центр  
учнівської молоді МОН України**

**вул. Вишгородська, 19, м. Київ, 04074**

<http://nenc.gov.ua>

[nenc@nenc.gov.ua](mailto:nenc@nenc.gov.ua)

Директор НЕНЦ — доктор педагогічних наук, професор, академік Академії наук вищої освіти України, Голова ГО “Спілка освітян України”

**Вербицький**

**Володимир Валентинович**

*тел. (044) 430-02-60*

Відповідальний за випуск:

**Кацурак Вікторія** — методист в/к

*тел. (044) 430-22-22*

Екологічно-природнича газета  
для дітей та юнацтва  
**"ЮННАТ"**

передплатний  
індекс  
**98146**

статті  
надсилати  
по e-mail:  
[redakciya\\_parostok\\_nenc@ukr.net](mailto:redakciya_parostok_nenc@ukr.net)

Рекламно-видавничий  
ЦЕНТР НЕНЦ